

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSEG.
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

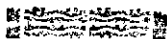
Indult BÉTSBŐL Pénteken 28. Oktoberben 1791.

Minden-féle Belső Tudósítások:

Már több egy hétnél, hogy napfényt nem látunk Bétsben. A' nagy sár; a' hideg széllel járó nedves levegő egészen elkedvetlenítette már a' Bétsieket. — A' nyáron olly nagy szárazságunk vala Austriában; hogy sok helyeken a' nap csak nem minden nedvességet kiégetvén, a' Práteri Dunának edyik ágán csak 3 héttel is ez előtt minden *Mosesi* mesterség nélkül; száraz lábbal járnak vala a' Szarvasok által; de már most ennök-is annyira töltenek partyai; hogy ha a' felső havásokon irtelen egy nagy hó találna le-hullani; az árviztől félnénk. — Valamint minden áldást; úgy Görög Dínyét is annyit és olly nagyokat termett vala Magyar Orizágon a' Bujázkodó Természet az idén; hogy azt még máig is mind bé nem takaríthaták

X x x x

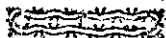
ták

ták a' mezőkről fok helyyeken, — Szathmár Vgyének némely határaitban, hasonló első idők járván, nyakig járnak a' sárban.

Az eléggé esmeretes Báró Tienkről az a' közönséges hir Bétsben, hogy a' Hadi Tanács végezése szerint, a' minapi hibájáért Penziojától megfosztván, azt Felséges Urunk Feleségének és gyermekeinek adta volna. — Azon hamis Bankó-tzedulákat tsinált Status Gonosztévője, ki már egy néhány hónapoktól fogva fogságban tartatik, nem régiben 40 elztendei fogságra *Kuffláinba* küldetett. Ez egy nevezetes ifjú Orás-mester lévén, az ötet vallató Itélőszék előtt azzal mosdotta büvét, hogy ő valamely mellerséget talált volna-fel, melly által az óra tsinálást a' leg-nagyobb tökéletességre lehetne vinni, és az ehhez tartozó eszközöknek meg szerzésére lévén tehetetlen, úgy vetemedett légyen a' *Bankó-tzedula* tsinálásra. Ez ő Felségének tudtára esvén, a' mondatik, hogy ezt felelte volna: Egy Status Bűnöise büntetetlen nem maradhat; de ellenben egy Statusnak használható embernek-is el-ve zni kár volna; hogy azért ezen Gonosztévőnek többé a' Status ellen hibázni ne lehessen, légyen *Kuffláinban* 40 elztendeig fogságban; de azonban, hogy a' Statusnak használhasson, a' *Kuffláini* Komendánsnak parantsolatot adott, hogy minden szükséges eszközöket szolgáltatassanak néki, melly szerint a' Statusnak hasznára lehessen, és a' maga mesterséges találmányát tökéletességre vihesse, és segittő Legényeket is adjanak melléje.

Midön a' Frantzia Követ nem régiben az Udvarban jelent volna meg *Audentzián*, mindeneknek tsak reá vala szemek függeszve. Ennek minden készülete tsinos, de minden pompa nélkül való és edgyügyü vala. A' Kotsiján vala a' Frantzia Ország tzi-mere. Az ő Tselédji közzül egyiken sem volt *Libertia*, hanem setét-kék Frantzia posztó köntös veres hajtokával: fekete salavári, és paputtsokon atzél tsatt, és a' mondatik, hogy a' Frantzia Királynak is minden Udvari Tselédjei ezen köntöst viselik. —

A' Frantziák hoztanak vala-bé minden rend kivül való pompát és módit *Europába*, és most csak alig ha ők nem lésznek azok, kik a' bujálkodó köntöst, magok példájok által temetik el.

Ha valahol el adó portéka vagyon, már nyűsög a' 'Sidó körüllötte. Még 5000 darab tábori szekerek mellett szolgált lovak vagynak eladók; melyeket átaljában 10 — 10 forinton akart megvenni egy 'Sidó Kompánia, de ő Felségének kegyelmes feleletje e' vala: sok szegény paraszti emberek vezettek el lovaikat ezen háboruban, jobb ezeknek julsanak lovak, mintsem a' 'Sidóktól szegények 2 3 árron kentelenítelsenek hozzá jutni. Lám, hogy egy Kegyelmes Fejedelemnek minden igyekezete az ő népének boldogsága!

A' nem regiben Fegyvertár mesternek nevezett N. Magyar Királyi Toldörzö Sereg fő-Kapitánya Uralkodó Hertzeg *Eszterházy* minden órán a' *Szent István* Nagy Keresztes Rendjével fog megüszteletetni. — *Grassalkovits* ő Hertzegségének egy fia kezét föga és el-markásitá a' napokban Hertzeg *Eszterházy* Zintulnak egy Leányat; kik között csak akkor lészzen meg az egybe kelés, minekutánna az ifju H. *Grassalkovits* Európának bizonyos határait feljárván, vizsgálta tét. — Minden órán várjuk Bétsbe a' Kolonai Választó Papi Fejedelmet; ki a' jövő egész Fárságon Bétsben fog mulatni; több nagy Vendégjeinkel edgyütt. — General Májor *Hübel*, ki 1500 forint Penzioval nyu odalomra lépett vala, most 4000 forintal *Pétervárad* Komendansá tétetett. — A' fenn említett Bárvó *Trenköl* azt beszélik, hogy Frantzia Országba kívánna menni, hogy ott az egész Világtól szabad lévén, szabadon írhatna és beszélhetne. — mennyi telik belőle, ez után válik-el. — Ma reggel hóvá vált az első, és nagy szél-vészszel havaz Bétsben; de a' melly azonnal vizzé válik. A' leg-izomorubb és tsunyább idők vagyon iten.

Lattikkból Okt. 14-dikén az iratik, hogy egy Okt. 4-dikén költ *Decretum* által még 21 izemél-

lyek estenek fogságba; kik között találtatik Printz *Ferdinánd Maximilián Rohán*, Gróf *Carmenburg*, G. *Berlymont* 's. t. mint az utolsó Pártütésnek fejei; és most Törvény alatt vagynak. — A' *Szisztói* Békelesség kötés szerint *Brünni* fogságából szabadon bocsátott *Moldovai Hospodár H. Ipsylandi*, Okt. 18-dikán ment *Posonyon* keresztül *Konstantinápoly* felé, hól Felesége és gyermekei vagynak.

Egész *Belgiumban* kész a' tsendesség, tsak a' maflagos *Brabantziaiakban* van még meg a' kemény ellenkezés; melly szerint a' több *Tartományoknak* edgyezésekre állani nem akarnak. — A' *Belgiumi Fels. Tsászári Királyi Ki kötő-helyekben*, a' *Gubernátor* parantsolattyára, mellyet *Felséges Urunk* a' *Frantzia Király* kérésére tselekedett, megengedetett, hogy a' *Frantzia Nemzet* *Tzimerét* és *Zászlóját* viselő hajók bé-bocsátassanak; de itt a' *Tsászári Politziára* ügyeljenek.

A' *Török Tsászár* a' *Belgrádi Püspöknek* *Erseki Titulust*, rangot és hatalmot adott, és megengedte, hogy a' *Serviai Keresztények* ennek utánna *Templom* építésre *Konstantinápolyba* menni az engedelemért, ne köteleztessenek; hanem építhessenek a' magok tettzéseik szerint. — *Hertzeg Potemkin* is minden igyekezetét arra mondatik, az *Oroszok* és *Törökök* között *Husch* nevezetű *Oldáh városotkában* folyó békelesség szerködésben fordítani, hogy a' *Moldovai* és *Oldáh Országi* lakosokat mentől jobban lehet bátorságossá tégye a' *Törökök* ellen. A' többek között e' két nevezetes punktumokat is meg akarja erőlsíttetni u. m. 1-ben, hogy ezen *Országokban* a' régibb kötések szerint, mellyek szerint ezek magokat a' *Török Uraság* alá adták, *Mahumedánusok* ne lakhassanak. 2-szor, hogy *Püspököket* ne a' *Porta*, hanem az *Ország* tégyen magának.

Mélt. L. Báró M. Gy. M. Kemény Sámuel Ur Ngá-
nak I. N. Torda V-megyéhez tartott Beszéde Fő-
Ispányi Béiktattatásának Napján. Tordán 28 dik
September.

Tekintetes Nemes Vármegye!

Ha meg gondolom mái számos egyben sereglésünknek nevezetes okait, Gyűlésünknek Tártyait; ha meg gondolom édes Hazánknek Ősi Törvényeinken fundáltt Szabadságát; ha meg gondolom, a' minden *Europai* Birodalmok között, minden tekinteteket egyben véve, tsak nem leg hatalmasabb Frantzia Birodalomnak, a' Szabadság arany betűkre méltó Nevének, némelly rész szerint meg-hevűltt agyu, rész szerint magok Bóldogságokat, a' Köz-Bóldogság egyben omlott poraira építeni törekedő, zavaros vízben halászó, rövid el-látásokban idébb vagy hátrébb bizonyoson meg tsalatkozó, 's végre az egészszel együtt keserves inségre jutó emberek által, balra magyarázott értelmével fíralmas állapotrara jutását, 's más Birodalmoknak is; hasonló elz-közök által, hasonló nyomorúlt forsál fenyegettetését. Ha mind ezeket jó móddal meg gondolom, miről szólhatnék *Tekintetes Nemes Vármegye!* mái Gyűlésünkben nagyobb illendőséggel, mint a' Köz-bóldogságot gyámolgotó, 's annak elérésére egyenes ösvényen bátor lépésekkel vezérlő Arany Szabadságnak, a' Köz Bóldogság' leg-vezedelmesebb métellyétől, a' 'Fejeket nem esmérő törvénytelen Szabadságtól meg-külömböztető bélyegeiről, *Character*eiről, és egy törvényes szabadsággal bíró Nemes Nemzet igazgatásának, egy rab szíjjakra fűzött, el nyomattatott Nemzet Kormányozásánál sokkal kedvesebb, sokkal kellemetesebb, és magára az Uralzkodóra nézve is, gyönyörűségesebb, 's bátorságosabb vóltáról.

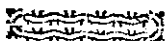
Belé öntötte a' Természetnek bölts alkotója minden állatokba a' szabadságnak ösztönét; belé öntötte ezt az egymással társalkodásnak ugyansak szíveink.

Iziveinkben öntött ösztöne által mérsékeltt, 's ugyan ezen okból az okos elmével élni akaró embernél, minden veszedelmes következtől meg-tisztított, 's ártatlanná tett Nemes Ösztönt az emberbe-is. A' hól már ezen Nemes Ösztön, a' Társalkodás Törvényeihez szabattalva, ezek által illendőleg mérsékeltetik, ott van a' Köz Jót eszközlő, az Országot, annak minden Tagjait boldogító *Szelid Szabadság*; a' hól ellenben a' Társalkodás Törvényei által hágtatván, ki-ki a' maga gyakran hibás agya, 's meg-vesztegettetett Izive szerint kíván szabad lenni, a' Természeti egyenlőség eredeti állapottyában volt, de az okolsággal fel ruháztatott, maga kárán tanulni, 's pallérozódni kezdett embertől vadságáért csak hamar fel hagyott szabadságot pengetvén tisztátalan ajakain, ott az igaz Arany-Szabadságnak szankcivetésben küldésével, a' Közönség Boldogságát, mindent el-pusztító árviz módjára fel forgató, a' Törvény zaboláját agyarára vett, 's azzal nem gondoló *Vad Szabadság* foglal magának, mindenneknek, kevés esztendőök alatt végtő kinségre juttatásával, helyet; Az hol pedig a' Társalkodás Törvényeinek törvénytelen kellestin feltyül ki-terjesztésével, a' szabadság felettébb meg-szorittatik, ott nyög a' leg-nehezebb lántzoknál keservesebb terhet hordozó Nép, a' Törvényeket esmeről nem akaró, 's azoknak Szentségeit lábaival tapodó, mindeneiket egyedül a' szabados tettzéstől fel-függesztő Uralkodás vagy is Despotismus szenvedhetetlen vas páltzája alatt, 's titkon sohajtoz szabadulásáért.

A' *Szelid Szabadság* keblemetes Szárnyai alatt, a' Polgári Társaság fenn állására szükséges Törvényeket meg tartván, ki ki tsendesen élhet Ósról maradt, vagy tulajdon szorgalmatosságyával keresett Javainak ha znaival, nem félhet törvényes Jussainak mások által meg sértetésétől, vagy ha történnék is azoknak meg sértése, bizonyos előre annak, a' külső Tisztviselők által, Törvény úttyán lejendő meg-orvasoltatásáról, 's előbbeni Jussaiba Vízlyá tétetetéséről; meg-adja kinek kinek a' magáét,

gáét, az alatt a' bizonyos bizodalom alatt, hogy más sem vonja el tölle tulajdonát. Nintsen itt sem tisztelet 's betsület, sem egyéb világi vagyon felett, rendes Törvény folyamattján kívül, versengés, a' jó indulatú Polgárok között; a' roszsz indulatnak pedig, a' büntető Törvényeknek zabolája által rendben tartatnak, melly jó rend fenn tartásának Törvényes Ör-állói, 's hathatós eszközei, a' külső Tiszt viselők. Nem hallatik a' keserves Özvegynek, 's születésével nyert földi gyámolaitól meg-fosztott árváknak, az erőszaktól el-nyomattatásán sírátkozó nyögése. Nem panaszol a' Tisztviselő a' Köz jóra intézett munkás' fáradozásával érdemlett tiszteletének, 's a' Törvényeken fundált hozzá köteles engedelmségnek el-vonásán; nem panaszol a' nép is a' Tisztviselők törvénytelen erőszakoskodásáról. A' Törvénynek önként ki-ki engedelmeskedik; törvényvel ellenkező dolgot senki nem parantsol; bődlog ki-ki, minden felől tökéletes bátorságban élvén; bődlog az Ország-is, mellynek minden jó fiai bődlogok. Nem vonatik meg a' Törvények tartása szerint kormányozó jó Királytól az egyenes hiveség; fiúi bizodalommal elegyedett, 's az által nagyobb mértékre nevedett forró szeretet, 's tökéletes tisztelet; a' minden jókkal köz bődlogságban magát érzékenyül gyönyörködtető, valósággal bődlog Király-is, a' Törvénynek tiszteleté, igazsága, irgalmassága, 's alatta valóihoz viseltető Atyai buzgó szeretete által kaptasollya, 's szorittya el-válhatatlanul ezeknek sziveket magához.

A' Szelid Arany Szabadságnak valósággal arany idejét igyekezem Tekintetes Nemes Vármegye! darabos eszetemmel le rajzolni. Vajha szerentsés lehettem volna, hogy nem tsak nyelven pengetett, hanem tselekedettel, 's valósággal gyakorlandó hív követésre indító eleven szeretetét önhettem volna ezen drága Kintsnek, kinek kinek Nemes Gyülésünk tagjai közzül, szivebe! Közelitem, ugy vélem, T. N. Vármegye tzélotat, 's mélyebben meg-gyökerztetem ezen még hamvainkban is tiszteletet érdem-

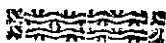
lő Őseinkről reánk által szállott szent Törvényeinkben mély gyökeret vert hazafi plántának, a' szelid szabadságnak munkás szeretetét sziveinkben, ha az ezzel éppen ellenkező, a' Polgári Társaság Törvényeit szentség törő lábakkal tapodó, meg szelidíthetetlen *Vad Szabadságnak*, kívül ugyan, a' megvakíttatásra könnyen hajló, rövid el-látású elmék előtt szépeknek tettő, de belől igen veszedelmes, és a' Polgári erköltsi tett tsontjainak egyben kötetését el olzlató, pokol-béli méreggel meg-rakatott gyümöltseit, mint a' szelid szabadságnak meg-küloböztető béllyegeit a' T. N. Státusok előtt le-rajzoló. Sietek azért czéломra; vajha minden utálatosságait fel fedező, a' még egészen meg nem vesztegettetett szívet iszonyító képét állathatnám a' Tek. N. Státusok eleiben, mellyet gyenge tehetségemtől éppen nem remélhetek, tudom nyertes lennék igyekezetemben.

A *Vad Szabadságnak* véres zászlója alatt, az egyenlőségnek értelme felett meszsze ki-terjesztetvén, ki-ki egy mértékűnek, hasonló hatalmunak véli magát lenni előljáróival, kiket olykor maga választott arra, hogy a' jó rend elzközlésére, nékie 's másoknak is parantsollyanak. Az ezen édes, de tsalfa képzelődésekben el-merült nép, nem szenvedheti a' Felsőbb hatalmat, mindent maga akar csinálni, tanátskozik, végez azok helyett, kiket annak előtte a' Kormányozásra maga bizott volt meg végzéseit a' Tisztviselők helyett, tökéletességre viszi; Itélő Biráit a' Birói hatalomtól meg fosztja, 's erőszakos tselekedetei, 's azoknak dühös következései által, a' Polgári Társaság fenn-állására elkerülhetetlenül szükséges virtusnak, a' Törvényhez vonzó engedelmeségnek magyát, a' szivekből ki-irtja. — Nintsen már itt a' Tanács Végzéseinek semmi ereje, ki töröltetett a' nép szívéből a' Tisztviselőknak tekintete; oda van a' Tanácsban ülő személyeknek, 's ezzel együtt az öregeknek, Atyáknak, 's az ezeknél jobb sorsot éppen nem érdemlő Férfyeknek, 's Cselédes Gazdáknak tisztelete, félelme.

me. Meg-szereti ki ki tsak hamar, az előre nézni nem szokott nép között, ezt a' rendeletlen Vad Szabadságot, 's nem engedelmeskedik; a' Kormányon ülök látván Rendeléseiknek sükeretlen voltát, belé unnyák parantsolni. Meg-oldattatván e' szerint a' Társaságnak leg-szentebb kötelei, oda van az Országot bődögítő jó erköls, nints függés, nints az omladozó tagok közt egyefség, számkivetésben küldetett a' jó rendnek, 's az ezt eszközlő Törvényeknek szeretete, 's tsak helyyen helyyen maradott-meg az el-nyomattatott Virtusnak alig esmérhető nyoma; ifzonyító eszközeit, az ilyen, az eredeti egyenlőség, 's azzal a' szüntelen egymással háborgás állapottyára erőszakoson vizsgálta tért, omladozó félben lévő emberi társaságnak, nem tartom szükségnek T. N. Vármegye! le-irni. Elég rémítő példa erre Frantzia Ország, holott, a' mint a' szárnyáló Levelekből ki ki tudhattya, a' Királynak, a' Királyi Házból valóknak, a' Papoknak, a' Nemességnek, a' Kormányozó, és Itélő-székeknek, minden Julsai, a' minden felsőbb hatalom, 's következés képpen Törvényes Előljárói ellen feuekedő nép dühösége által fel forgatattak; a' Törvény lábbal tapodtatott, sok ezer, nagy részint ártatlan személyek, a' meg bődult, magával nem bíró nép dühöségének véres áldozatává lettek; és az hól, a' már két esztendőktől fogva tsak nem szakadhatatlanul gyakorlott kegyetlenkedések, gyilkosságok, pusztítások, tolvajlások, 's több hallatlan erőszak tételék még most sem szünnék; 's emberi mód szerint szólva nem-is fognak, a' Törvényes jó rend mellett haszon vehető, most az egymással társalkodásra hajló emberi természetet le-vetkezett sok hazafiaknak ki-ontott vérekből eredő viz özön nélkül meg-szünni.

A' tsupán Szabados tettzéstől fel-függesztetett Uralkodás, (Despotismus) járma alatt nyögő, és egy olyan Országának, mellyben a' vad Szabadság vert magának fészket, állapottya között, tsupán az a' külömbség, hogy itt az egész nép kegyetlenkedik

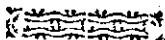
kedik a' Törvényen, 's azon fundált jó renden, amott pedig az Uralkodó, 's az Uralkodó körül forgolódo, a' *Nadálly* Léányainak példája szerint, soha a' nép által ki nem elégithető, Udvari emberek Tyrannousai a' Törvénynek. Erőszakos mind a' kettőnek állapottya, lehetetlen hát, hogy mind a' népre, mind az Uralkodóra nézve, veszedelmekkel tellyes ne légyen. Ha lágyára esett az Uralkodó, a' nép, a' körülötte lévőknek telhetetlensége által, mindeneböl ki-fosztatik, siralmas inségre jut, mellyel nyomban követ a' kétségsben esés, mellyből jó, az emberi társaságra még soha sem származott: Ha talpán álló ember, 's tudja az Igazgatásnak szemfény vesztő mestersége által, alatta valóit, a' meg vakittatás állapottyában tartani, viheti ugyan az igazgatást, de az engedelmeiségnek rugója a' félelem, nem a' szeretet lévén, sokkal nagyobb gondal, 's maga részéről szüntelenül gyötrő rebegezésben vagyon, hogy ha alatta valóinak valamely nem vélt történet szemeket meg-nyittya, vége lézen erőszakos Uralkodásának. De végzem T. N. Vármegye! erről való Beizélgetésemet *Senecának* ama bölts szavaival: *Ubi non est pudor, nec cura juris, sanctitas, pietas, fides, instabile regnum est.*

Elmondott szavaimból meg-győződött, úgy vélem ki-ki, állatásomnak igazságáról, hogy egy szelid szabadsággal bíró Nemzetnek törvényes igazgatása sokkal könnyebb, sokkal bátorságosabb, mint sem egy el-nyomattatott, szabadságáért titkon esekedő, 's annak első alkalmatossággal magának megszerzésére, az erőszak úttyán-is szerentsét próbálni kész Nemzetnek, a' Törvény farkából ki vetett, 's az el-törésnek nagyon ki-tétegetett törha rugóju Kormányozása; nem szollok azért többet, Superlátot vonván a' Despotismusnak több itzonyító Utálatosságai eleiben.

A' *Szelid Szabadságnak* valék jóvallója T. N. Vármegye! eddig folytatott tsekély beszédeemben, ugyan ezen kedves arany szabadságnak, mellynek mo a' Királlyi Kegyelem, ezen N. Vármegyében

Ör-álljából rendelt, törekedem szakadatlanúl, mind
 addig, míg az Isten bölts Gondviselésének tettik
 engemet mostani Hivatalomban meg-tartani, hiv
 eszközölje, 's fenn-tartója lenni. Egy ilyen szabad-
 sággal bíró nép kormányozásának, akár melly pró-
 bát ki-álló rugói, a' Szeretet, és az azzal együtt
 járó bizodalom: kérem azért a' T. N. Statusok'
 tsalja tartózkodást nem esmérő Nemes Magyar Szi-
 vekbe vetett tökéletes bizodalommal a' T. N. Sta-
 tusokat egyen egyen, szives Szereteteiket, 's azon é-
 pült bizodalmaikat, mellyre eddig méltóztattak, én
 töllem ne vonják-meg. Meg-másolhatatlan Törvé-
 nyemmé tészem én is, valamint eddig, ugy ezután-
 is, Szeretetet Szeretettel, jót jóval, bizodalmat bizo-
 dalommal bizonyítani, 's azokat, kik magok-is,
 az egész N. Vármegye böldságát, Törvényeink-
 ben, 's törvényes crejü szokásainkban keresvén, 's
 találván-fel, a' Törvénynek, 's a' Törvényen fun-
 dált szelid szabadságnak munkás tisztelői, mint leg-
 szivesebb barátimat, ugy nézni. — Nem lesznek
 T. N. Vármegye az én ajtaim, a' törvényes segede-
 lemért hozzám folyamodók előtt, soha-is bé-zárol-
 tatva; folyamadják azért ki-ki minden tartozko-
 dás nélkül én hozzám, 's keresse sérelmének tör-
 vényes orvoslását. Ezt tselekedvén egyen egyen,
 's e'ként a' szelid arany szabadságnak Törvényeit
 hiven követvén, költölni fogják Tek. N. Statusok,
 Kedves Véreim! ennek kellemetes gyümölcseit, e-
 gélzsen belé édesedvén, érezni fogjuk mind mi,
 mind késő maradékaink, N. Megyénket, 's annak
 minden jó tagjait böldogító kedves következéseit, 's
 meg fog ki-ki közüllünk, az önként folyó jó ren-
 det, 's következésképpen a' Törvényes Szabadsá-
 got szerető, Kintseit alatta-valóinak szivekben hely-
 heztető Kegyelmes jó Fejedelmünk szentséges Kor-
 mányozása alatt, ama régi Poéta szavainak igazsá-
 gáról győződni: *Nusquam Libertas gratior exstat,
 quam sub Rege pio.* Mellyet telyesítsen a' Mennyei
 Irgalom, foghatatlan kegyelmelése szerint.

Tekin:

Tekintetes N. Tiszti Kar! A' szelid arany szabadságból folyó jó rendnek fenn-tartására N. Megyénk által törvényesen meg bizott kedves szolga 's Ör álló Tagjaim! *Pericles*, midőn Hivatalbéli köteleltségeinek folytatásához kezdett, így szollittya vala meg magát: *Memento Pericles! liberis te imperaturum Græcis, atque Atheniensibus*, 's ennek szüntelenül elméjében forgatása által vitte kétség kívül azt véghez, hogy halálakor, tsendes és tapsoló lelki esmérettel, az halálos ágya körül állóknak azt mondhatta: hogy soha senkinek az *Athénæ*-béliek közzül, kormányozásának ideje alatt, gyász ruhának viselésére okot nem szolgáltatott. Ajánlom én is az Uraknak, 's Kegyelmeteknek egyen egyen, a' *Pericles* példájának követését; szollítsák-meg magukat, valamikor Hivatalbéli köteleltségeknek folytatásához kezdenek, mindenkor az ő módja szerint: *Emlékezzél meg, hogy szabad Népek, Magyaroknak és Nemeseknek kormányozására bizattattál-meg.* Bizonyos vagyok benne, hogy ha az én Tanátsomat követik az Urak, 's Kegyelmetek, szorossan fogják minden történetekben, a' Törvény' sinor mértékét követni, 's ahoz szabván kormányozásokat, a' N. Megyénk boldogítására hasznoson gyümölsöző szelid szabadságnak léfznek, a' késő maradéktól, még hamvaikban is áldandó munkás eszközei: Mellyre segéllyen minket egyen egyen a' mindeneket legbőltsebben kormányozó Magótságban Ülőnek jobb Karja.

Minden-féle elegyes, külső Országokat illető dolgok,

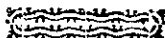
A' Török Birodalomból. — Minekutánna meg értették volna az Oldh Orzági és Moldovai *Bodrok*, hogy a' békeféségnek kötései szerint ismét a' Török Birodalomnak vas jármái alá kéntelenítettének nyakokat vissza adni, már előre szemeik előtt forgatván a' rájuk következendő kínos Sattzoltatásokat és halált, egy olly szivre-ható könyörgő Levelet bõtsótottanak meg-egyezett akaratból H. *Potemkin*-hez,

hez, mellyből ki-ki könnyen által láthattya, melly terhesek lehettenek az ez előtt le-follyt időkben a' Portának azon vas veszfzeji, mellyeket kívált azokkal a' Keresztényekkel szokott vólt éreztetni, kikre gyanuja vólt, hogy a' háborunak alkalmatosságával, az ellenségnek tsak leg-kisebbet is kedveztenek.

„ Hatalmas Fejedelem! — *igy végzik-bé ezen meg-keseredett Boérok a' magok könyörgő Leveleket.* — Le borulunk lábaid eleébe, és szemeinket könny hullatásainkkal áfztatva könyörgünk néked, fordítsad el róllunk azon veszedelmet, melly bennünket a' haláltól való félelemmel el borított. Könyörűly a' Kereszténységen, mellynek semmi esedezése után sem lehet az a' szeredsége, hogy a' kegyetlenektől számára kovátsoltatott lántzaktól magát meg szabadítsa. Ha a' kegyetlen Végezés tsak ugyan azt akarja, hogy mi tovább is a' Törököknek Urasága alatt légyünk; vigyed véghez azt a' békességnek meg-kötésében, hogy a' Basák, ezek a' fattyu Uralkodók, ne onthassák ki tsak szabad kények szerint, 's alacsony borszfzságból a' mi véreinket. Ez, Uram! a' mi könyörgésünk: terjeszd elébe ezt a' Te Tzárnédnak, annak a' mindenható Afzfzornynak; 's jelentsd-ki egyszersmind az egész Keresztény világ előtt a' mi szenvedéseinket. Békekég Tenéked! 's a' t:

Tsak ugyan nagyot láttzatik a' Világ, valamint egyebekre, így szintén a' Török Birodalomra nézve is változni. A' mint a' Bukoreffi Sept. 20-dikán indúlt Levelek bizonyittyák, nem a' régi Török pompával esett az ujj Oláh Országi Vajdának Szuzó Mihálynak-is a' nevezett hónapnak 9-dikén Bukereffbe való bé-menetele, 's az ő Oláhokhoz való maga viselete is, a' régiékhez képpett, tsupa szelidségnek és emberi szeretetnek mondaik lenni, annyira, hogy a' Boérok-is minden tölle való félelmeket el-vesztvén, már tökéletes bizodalommal és jó reménységgel kezdenek hozzája lenni. Bukereffbe való bé-menetelekor éppen nem Fejedelmi és G

vállér?

valléri köntösben, hanem igen szegényül volt öltözve. Egész kézülete egy néhány éppen nem pompáson nyergeltetett vezeték paripákból állott. Előtte 5 fő Boérok lovaglottanak, szekereken is kísérték egy néhányan, hátul ismét 300-an mentenek kísérobbe ló háton utánna. Előbb semmi Török katonákat nem szemlélvén az Oláhok véle jönni, nagyon örvendettének: de egy néhány napok múlva *Hafsán* Basát 400-ad magával a Városba jöni látván, már ekkor az ő félelmek is meg-ujult. Mindenek felett meg rettentének, midőn e' következő parantsolatot hallanák a' Fejedelem által közönségessé tétettetni: — „ hogy egy fő Afiszony-ság is drága köntösben, és egyéb drágaságokkal e-keskedve le-botsátott hajakkal magát az utzán meg mutatni ne mérészellye; hogy a' bor-házak bézárassanak, és minden ember a' maga házába tartzkodjék. „ — Utollyára tetézte félelmeket Sept. 17 dikén az, hogy estve közönséges parantsolatban hallották ki-hirdettetni: — „ hogy más nap dél-előtti 10 órakor, az első Boértől fogva az utolsóig minden a' Fejedelem Udvarában jelennyék meg. „ — Már ekkor sírás és zokogás hallatott minden házakban. — El-jövén tsak ugyan a' rendelt óra, meg-jelentének mindenek a' parantsolatott helyen: és imé, mint meg változtanak a' körülállások! — midőn némellyik közzüllök, életével, némellyik kedves Feleségével és gyermekeivel vélné, a' régibb idő béli példák szerint, a' Portának ilyen körülállások között áldozatot tenni, e' következő kegyelmes Patenst hallya fel-ízóval el-olvas-tatni: —

„ Minekutánna a' Török Tsászfár ezen Országot ismét a' maga hatalma alá vette, mind azoknak meg-akar kegyelmezni, valakik tsak ezen háborunak ideje alatt az ő méltóságs ellen vétkeztek, 's mind ezeknek vétkes tselekedeteikről el-fog felejtkezni: az Ország pedig 2 egész esztendő alatt szabad léfzen minden némű portziótól, tsupán tsak gabonát tartozik az Ország adni a' Tsászfári élés-házak.

házakba de kész pénz fizetésért. 'Azonban egyszer málszor nagy Tapáts — az az *Diván* — fog a' Basának házában tartatni. „ — így dikben, midőn ezen Patens közönségesen fel-olvastatott, hozzá adatott az-is: — „ hogy senki-is valami Ts. és Királyi Jobbágnak bántására tovább ne legyen; mert különben fejével fizet, 's hogy ezen tze'llyát a' Basa inkább el-érhesse, senkinek az utzákon fegyveresen járni szabad nem lészzen. „

Midőn mind ezek után is látná a' Basa, hogy a' Boérok minden félelmeket tökéletesen le-nem tették, közönségesen ki-hirdettette: — hogy nintsen miért tartisanak tölle; Ő maga-is tsak vendég közöttök. Örvendjének inkább, hogy nem háború, hanem békeféség vagyon.

A' Frantziákról semmit egyebet most nem írhatunk, hanem hogy már *Hollandia* és *Anglia* megküldötte a' maga feleletét a' Frantziák Királyának azon jelentésére, hogy az ujj Constituziot önkent, 's minden fel tetelek nélkül el-fogadta. Ezen feleletek szerint, mind *Hollandia*, mind *Anglia* helybe hagyták a' Király tselekedetét, és örvendenek az ujj Constituzionak.

Tudósítások.

Bétsben ezen nevezetű ujj Könyv jött-ki: Ő és UJJ DACIA, az az: Erdélynek régi és mostani állapotjáról való Historia, a' mellyben eie adattatik ennek az Orzágnak régi és mostani Lakosainak eredete, nevedése, és némellyeknek el-onyésése a' Magyar Királyok, Vajdák, és Fejedelmek alatt való állapotával egybe. HUSZTI ANDRAS által, mellyet Mutató Táblával meg-bővítvén, a' maga költéségén ki adta *Diénes Sámuel*. E' Könyv közép nagyságu nyomtatva van nyomatva, és 21 árkusból áll; mellyet a' ső Novembertől fogva a' Magyar Kurirnál lehet fel-találni. Az árra itt helybe a' Sforint, mellynek ha az érdeme fel-vétetik, egy Tallert úgy meg ér mint egy penzt.

Tudtokra adatik mindeneknek, hogy a' Gróf *Berthold* Creditorai, *Nagy Szombathban* azon Gróf *Berthold* házat, melly az ehez tartozó három nagy darab Szöllökkel, Múlató-házzal, és Kápolnával edgyütt, a' nevezett Creditoroknak számára sok el-tendőknék előtté *Nagy Szombathban* törvényesen exequáltatott; e' folyó czftendőben, a' folyó hónap-nak 28-dik napján *Kotyavetye* által áruba fogják bortsáttani: a' ki nek tehát ezen háznak vagy Szöllök-nek vásárához kedve lészzen, jelennyék meg a' nevezett napon *Nagy Szombathban* a' *Kotyavetyén*.

Pesten a' *Váti* úttzában; *Söttér* házában, *Lindauer* János Könyv-árosnál; a' következendő új Könyvetskék, avagy Futó Darabok találatnak:

Valéria és Scipio: avagy a' *Toskánai Vátozások*. Egy szép és tanulságos Történet. 20 kr.

A' Nemes Magyar Nemzethez rövid emlékeztető-Beszéd, mellyben megmutattatik, hogy Magyar Országban lehet, 's kell is a' *Magyar Nyelvet* és a' Magyar Tanításokat fel állítani, és hogy az Univerfitásnak *Pell* leg-jobb Helye. 15 kr.

Második *Leopold* Tsászárnak és Királyunknak: 3 Felségének Rendelése a' Magyar Országban lévő Vallásokról. *Szent András*' Havának 7-dik napján, 1790. 7 kr.

Az Anglus és Magyar Igazgatásnak (ország-lásnak) Egybenvetése. 15 kr.

Prokurátor *Simon* és *Vinkler* a' más Világon. 15. kr.

A' jó Magyarhoz: Versek. 7 kr.

Magyar és Erdély Orzágnak rövid Isméréte. 51 kr.

Egy *Plébánus*nak a' *Böjtről* rövid *Kiss Elmélkedése*. 18 kr.